

Iz Ptuja. (Narodni dom) kupili so si Slovenci in dne 29. maja so ga slovesno odprli. Hiša je velika, prostorna, dobro zidana. V prvem nadstropju nastanjena je sedaj čitalnica. Kraj dvorišča pozidan je mostovž, da se iz njega lahko vstopa v sleberno hišo. Ob konci je prostorna, krasna dvorana, zraven pa 3—4 hiše, vse je dobro popravljeno, okusno priredjeno in za svečanost lepo nakinčano. Na ulico visijo 3 prekrasne zastave nad napisom z zlatimi črkami: Narodni dom. Gostov so napolnjene vse prostorije, da je sparica velika. Došli pa so od vseh strani, raznega stanu in spola, vsi veseli, da so Ptujski Slovenci toliki požrtvovalni narodnjaki. Iz Gradea so došli drž. poslanec Herman, profesorji dr. Krek, dr. Klemenčič, akad. društvo „Triglav“ in več iskrenih Hrvatov in Srbov; iz Maribora: dr. Radaj, dr. Pekolj, v imenu čitalnice g. Simon, urednik Slov. Gospodarja in še 38 narodnjakov; iz Ormoža smo videli dr. Geršaka, iz Celja profesorja Kosija, iz Budimpešte dr. Turnerja itd. Kmetiskih ljudij bilo je mnogo iz okolice. Blizu 9. ure zasvira dobro izurjena godba in potem pozdravi g. dr. Gregorič zbrane goste; zatem zapojejo pevci: Molitev, Pozdrav. Potem pa razveseljuje po vsem Slovenskem znani iskreni narodnjak, izborni učenjak in govornik č. g. Božidar Rajč s svojim slavnostnim govorom občestvo tako, da je vse zavzeto in hvaležno pritrjevalo in ploskalo. Govor je treba čuti, opisati ga ni lahko; če ga dobimo, ga radi objavimo! Navesti hočemo le, da se je hvaležno spominjal blagih mož, ki so največ pripomogli, da imamo v Ptui „Narodni dom“, gospodov: dr. Čuček, dr. Gregorič, dr. Ploj, profesorji in uradniki ptujski, trgovec Jurca, in še posebno g. J. Urbanec. Okolo polnoči ko je program bil sijajno završen, začel se je ples. Mnogo gostov je se s polnočnim vlakom odpeljalo. Bodi za veseli večer pristrčna hvala ptujskim domoljubom, govorniku, pevcem, godcem, sploh vsem, ki so pomagali. Ptujskih nemčurjev ni bilo videti. Živela slovenska domovina!

Iz Dravinjske doline. (Letina, smrt.) V naši dolini je slana na Križevu po polji mnogo škode napravila, naj več je trpela sočiva, koje so nekteri na novo posadili; pa kaj, da že prvo seme so marsikteri morali kupiti in zdaj ga je pa že težko dobiti. Kolikor je splošno znano, je slana zadela najostreje od Loč do Monsberga. K sreči ni vinskim goricam ravno kaj škodovalo, le kjer je nizko je nekaj osmodilo. Pa v zimskem času so nekatere gorice bile hudo trpele, zlasti ktere so proti severnim vetrovom obrnjene; te so po nekih krajih še celo videti, kakor je bilo o sv. Juriji. Blizo železniškega tunela pod Lipoglavo je se 26. t. m. nek revež, Anton Pušnik, po domače Slamnjevok pintar, proti večeru na neko gruško obesil. Bil je že blizo 70 let star. Kaj je krivo njegove žalostne smrti, se prav ne more vedeti; kakor se lahko sodi, se mu je mešalo.

Bil je sicer vinu in žganju vdan, pa isti dan je dopisniku dobro znano, da ni bil pijan. Bog mu bodi milostljiv.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Pod vodstvom grofa Henwarta so naši slovenski poslanci bili pri ministrih Taafe in Pražaku in se zahvalili, da sta Slovencem djanski pripomagala do jezikovne enakopravnosti pred sodnijami. Državni zbor je odložil zborovanje do novembra. Sedaj pridejo deželni zbori na vrsto; štajerski je sklican na den 12. junija. — Med Nemci stopa na javnost nova stranka, imenovana „deutsche Volkspartei“; ker obeta Slovanom prijazna biti, sovražijo to stranko vsi zagrizeni liberalci, čijih glasilo je „Tagespost“. — V Pragi sešli so se česki in poljski zdravniki in naravoslovci ter se pobratili. Drugo leto hočejo zborovati v Zagrebu in pozneje v Ljubljani, da spoznajo brate Hrvate in Slovence. — Vojaške vaje se po nekod ne morejo vršiti, ker preveč razsajajo osepnice. — Ogerski poslanec Onody je v državnem zboru očital Judom, da so v Tisza-Eslar, dne 1. aprila vgrabili 14letno deklico kristijanko, jo zavlekli v svojo molnico, zaklali in s krvijo zamesili presne kruhe. Mati toži judovskega duhovna. Magjari so vsled tega močno razjarjeni. — Ljubljanski mestni zastop je sklenil slovenski uradovati, prošnjo odposlati za vpeljavo slovenščine v srednjih šolah in za deželno nad sodnijo s sedežem v Ljubljani. — Svečanosti v Zagrebu prilično 20letnice pevskega društva „Kolo“ udeležilo se je blizu 200 Slovencev, ki so pod vodstvom dr. Tavčarja bili sijajno sprejeti. Na Jelačičevem trgu opravljal je kanonik dr. Rački slovansko sv. mešo, katero je kardinal Mihajlovič vsled pritiska Magjaronov težko, a itak dovolil. Navdušenost bila je vseskozi velika. — Novačenje ali rekrutiringa v Bosni in Hercegovini je se redno vršila povsod. Novinci dobijo vseskozi modro ali plavo obleko in orožje, kakoršno ima cesarska vojska. Vojaška prisega se jim glasi: Prisegam pri Bogu vsemogočnem, da bodem zvest cesarju in kralju Franu Josipu in poslušen vsem ukazom svojih višjih, celo v nevarnosti življenja.

Vnanje države. Francozi in Angleži so nameravali s pomočjo vice-kralja Egipt pograbit. Uže so poslali tje 12 mogočnih železnih oklopnih. Toda sultan je zvita buča, naščuva oficirje pod vodstvom Arabi-paše proti vice-kralju. Ob enem je Bismark, Avstrija, Italija in Rusija proti angleško-francozskemu vmeševanju v egipovske zadeve. V zadregi in smrtni nevarnosti prosi sedaj vice-kralj sultana na pomoč, ker mu Angleži in Francozi ne upajo vojakov izbarkati. No, in to je sultan ravno želel, pa Bismark tudi; sedaj gre Osman-paša v Egipt bržčas odstavljat nesrečnega vice-kralja; 10.000 turških vojakov se zbira na otoku Rod. Kaj bodo sedaj Angleži in Francozi

z dobljeno brco začeli, to se ne da uganiti. — Nemški cesar Viljelm je naglo zapustil poletno bivališče in se vrnil v Berlin. Pravijo, da to ni brez pomembe. — Ruska vlada je sedaj Judom prepovedala stanovati zunaj mest in vasij, sklepati s kristijani nakupnih ali najemnih pogodb, ob nedeljah in praznikih ne smejo Judje imeti odprtih prodajalnic. — Španska vlada hoče vojaštvo pomnožiti do 450.000 mož in skušati Angležem izvit Gibraltar. — V Irskem je tajna zarota „feniških bratov“ sklenola Angleže pobijati in nadlegovati, dokler ne bo Irska od Anglije neodvisna. — Perzijski šah je prijazen Avstriji, ter naroča iz našega cesarstva mnogo orožja in streliva, tudi več naših oficirjev še ima pri sebi, da mu urejajo vojaštvo.

Za poduk in kratek čas.

Črtica iz deželne komisije reklamacijske zastran gruntne davka.

Slovenski deželni poslanci, zlasti g. dr. Radaj, so dognali, da so za spodnji Štajer v deželno komisijo za reklamacije v zadevi gruntne davka bila izvoljena g. Perko v Mariboru in g. Lipold v Mozirji. Da sta res prava moža, to kaže sledeči dopis, ki je bil objavljen v „Slov. Narodu.“

„Da se nekoliko razvidi, kaj je temu krivo, da se je zemljiščni davek v ptujskem okraju tako velikansko pomnožil, prijavimo v sledečem izjavo gg. Lipolda in Perka, udov, c. kr. deželnega reklamacijskega odbora, v 4. seji tega odbora dne 6. maja t. l. To izjavo naj bi si Ptujski nemčurji in renegatje in udje „fakcijske opozicije“, to je puntarskega upora zoper vlado, prav vestno prebavili in vzkliknili bi naj: grešili smo! Glasi se pa:

Ptujski okraj razdelil se je v dve okrožji. I. okrožje obsega 207 občin v višjem, II. okrožje pa 48 občin v nižjem cenilnem redu. Pri tej uvrstitvi nij videti nikake doslednosti; ni se gledalo na zemljo in njeno lego, ne na to, koliko imajo pridelki vrednosti in veljave; temveč meje so se postavljale kar svojevoljno in uvideti ni najmanjšega vodila, po kojem bi se bilo ravnalo; pozneje so se te meje zopet prestavljale, to pa tako čudno, da se nahajajo nekatere občine II. razreda, p. občini Dolena in Kosmince, kakor zagozde, občina Lašina ob hrvatske meji pa čisto na samem v I. okrožji. Le tako se je moglo zgoditi, da se na občine I. okrožja, ki mejijo na severnej strani z II. okrožjem, dalje na nekaj občin, ki se na vzhodu hrvatske meje dotikajo, pri cenitvi ni tako oziralo, kolikor bi se bilo moralo; če bi se premislilo, da se nahajajo v teh občinah precej visoki hribi in strmi bregovi; da niso te občine, kar se tiče zemlje in njene lege in tega, koliko se pridelava in kako se pridelki pospravljajo in iz-

važajo, in v zadevah vremena, nič na boljšem, kakor občine II. okrožja.

Dalje sta poročevalca v gospodarskih in gozdnih zadevah pridelke tega okrožja veliko previsoko ocenjevala. Pri reklamacijskih obravnavah se je pa poročevalec v gospodarskih zadevah na reklamacije in ugovore le malo, poročevalec v gozdnih zadevah pa čisto nič oziral, in naj so bili ugovori in prijavljeni vzroki še tako tehtni, temveč odločil je — to se razvidi iz sestavkov — po najbolj prirocnem načinu, da je namreč vse ugovore in reklamacije kratko odbil.

Znano je, kako slabo je ptujsko polje; a cenilo se je tako, kakor da bi imelo na globoko rodovitne zemlje, da bi bilo zadosti vlažno in da bi se ugodni pridelki dobivali in ni se nikakor oziralo na to, da se nikakor ne morejo primerjati vzorna polja I. in II. vrste s plitvo, prodno in suho zemljo ptujskega polja.

Posledek cenitve je torej tukaj neizmerno visok in če tukaj reklamacijski odbor ne pomaga: nevarni posledki nikakor ne bodo dolgo izostali.

Loke in otoke, ki niso drugo, kakor po Dravi nanesene prodne sipine, uvrstil je gozdni poročevalec v gozde, pri reklamacijskih obravnavah pa vse ugovore odbil.

Odsek se je torej v prvi vrsti oziral na te razmere in ocenjeval sestavke, pri katerih so mu krajne razmere znane, ter je stavil svoje predloge tako, da se davek v teh občinah nekoliko zniža, ker je očitno previsoko nastavljen. To se strinja tudi popolnoma s sklepom in ukazom visokega centralnega odbora, da se naj ostro polajšajo, kjer bi se takove nahajale.

Da so se pri cenitvi napake nahajale, razvidno je tudi iz tega, da se je ravno v ptujskem okraju cenjeni čisti dohodek tako znatno pomnožil proti katastralnemu čistemu dohodku.

Dalje je še omeniti, da se je cenitev v različnih časih po različnih poročevalcih godila, da torej nikakor ni misliti, da bi se bilo pri enakih razmerah jednako ocenjevalo, da torej cenitvi doslednosti manjka. Slednjič je še opomniti, da je cenitev in reklamacije vedno isti poročevalec opravljal in svoje službe nepristrano izvrševati ni zamogel, ter da se je skrbno ogibal pritožbe na mestu samem preiskovati.

Posledek takega, odkritosrčno rečeno, nikakor ne opravičenega postopka, je: čisti dohodek tega okraja se je zvišal za več, kakor 300.000 fl., a pri reklamacijah znižal le za 2%. Vse to je tudi osvetil okrajni zastop ptujski s svojim vsakako resničnim poročilom od dne 15. junija 1881.

Kako se bodo reklamacije tega okraja rešile, poročal vam bodem o svojem času. Omenim naj še samo, da so se cenitve vršile, ko so nemški (?) kolovodje v okrajnem zastopu večino imeli ter da se je zgoraj imenovano poročilo od 15. junija 1881 od večine zdanjega zastopa sklenilo.

Slovinci, kje so vaši prijatelji?!